

د پښتو حروف تہجی د زدہ کرې د پارہ

منظومہ

د پښتو قاعدہ

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ٹولنه

0312-9818511

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاُمِّیِّ
دَ ” ا “ ، بیان

الف نیغ ه ردم ولاړ دے
ورتته گوره سَم ولاړ دے
ننه وی ملاست دغه الف
ننه وی ناست دغه الف
په صورت نیغه چوکه ده
یوه کرنه په صفحه ده
نیغه کرنه تیل ولاړه
حق چي ستاوی هغه غواړه
سَم ولاړ پین او قلم دے
ورسره په شکلم دے
دا صورت تیل د الف وی
حقیقت تیل د الف وی
کته امرود دے کته اناردے
شورودې سره هر بار دے

..... مثالونہ

لـ الف نـ جـ و ر ا نـ ا ر دے
 طـ با ق تـ و ر دے مـ ز یـ د ا ر دے
 ر ن گ ٹ ی س و ر ل ک ک ہ د و ی ن ی
 م ی ن ن ش ی گ گ و ر ہ د ا ن ی د ا ر دے
 ج و ر الف ن ہ ت ک ی ا م دے
 خ و ی ن د ہ ر ب ن ی ا د م دے
 ر ن گ ٹ ی ز ی ر ، ہ ل و ک ی غ ت دے
 پ ہ ط ب ی ع ت س ر ہ گ م دے
 س ر ک ن ی ی د ا ن گ و ر ، ا چ ا ر
 ش و ر و ک ن ی ی دے د ا ن ک ا ر
 د ا ل ل ہ س ر ہ پ ہ س ر ک ن ی ی
 الف ت ل ا و س ی ہ ر د ر ک ن ی ی
 ا ب ت ا د ا ک ن ی ی د ا س ل ا م
 س ر ک ن ی ی الف د ا ن ع ا م
 پ ہ ا م ر و د ک ن ی ی دے اول
 اول ت ہ ک ی د ا ص ل
 س ر ک ن ی ی د ا گ ی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د او بښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــدا کښـــــې
 ورســـــره الف د نـــــې ا کښـــــې

د ، ب ، بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ، ب ، کښـــــې ده
 ذرېـــــعه بـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری بـــــاندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ده مـــــلاستـــــه
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 مثالونه

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــازار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــیمـــــار ده
 بـــــس ، بـــــاچـــــا ، بـــــکـــــت ، بـــــرگـــــر

ب ل ل ر ی ه ر ی و پ و پ ه س ر ر
 س ر ک ن ب ی ب د ب ل ل ک ، ب ن ن گ ل ی د ه
 س ر ک ن ب ی ب د ب س ت ر ی د ه
 ب ب ا ج ه ک ن ب ی د ه ب ج ل ی ک ن ب ی
 ب پ ه س ر ک ن ب ی د ه ب ی ن ل ی ک ن ب ی
 ب پ ه س ر ک ن ب ی د ب ن ن گ ک ا ل د ه
 ب پ ه س ر ک ن ب ی د ب ل ل د ه
 ب ی ن ن ک د ا ب د ه ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی
 س ر ک ن ب ی ب د ه ب ا د ش ا ه ی ک ن ب ی
 د ب س ت ی پ ه س ر ک ن ب ی ب د ه
 ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی د م ز ی د ه
 ب ی ن ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ه
 د و ی خ ت و ل ه ح ی و ا ن ج و ر د ه
 پ ل ا س ت ک ن ه ه م ه ر خ و ا ت ه
 د ا پ ه ه ر ی و م ک ا ن ج و ر د ه
 ب ی ن ه ب ط ح ی د ج ه ا ن د ی
 د ا خ و ش ح ا ل ه پ ه م ی د ا ن د ی
 د ا پ ه ز م ک ه پ ه ا و ی و ک ن ب ی

دا اوسنی زمونږ کوڅو کښی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لاندي تېر ککی درې وی

نور بیه شکل ئی د بی وی

..... مثالونه

پیاز، پینسل د پالک سر کښی

پ راڅکی پیه لراو بر کښی

ابتدا کښی پ پارتی کښی

ابتدا کښی پ پیالی کښی

پ پالنگ پ سره دے پان

پ سره دے پ پاکستان

پ پارک، پاپر، پالش د پ نه

څان خبر ساته له دې نه

پی سره جوړه پیالی ده

گرمه، یخه پیه کښی چې ده

کله کله ورته گورم

دَ کَ کَ دَ کَ کَ چَ چَ لَ لَ پَ پَ دَ دَ
 جَ وِ پَ پَ کَ کَ دَ تَ کَ کَ پَ پَ نَ نَ
 دَ اَ هَ وِ اَ رَ اَ خَ خَ لَ لَ دَ دَ نَ نَ
 پَ پَ بَ جَ جَ لَ لَ بَ اَ نَ نَ دَ دَ کَ کَ رَ رَ دَ دَ
 خَ خَ لَ لَ نَ نَ دَ دَ لَ لَ فَ فَ اَ اَ نَ نَ دَ دَ

دَ ، تَ ، بَ یان

تَ جَ وِ پَ پَ رَ رَ ہَ ہَ مَ مَ دَ دَ بَ بَ نَ نَ
 اَ وِ لَ تَ کَ کَ لَ لَ کَ کَ رَ Rَ دَ دَ نَ نَ
 پَ پَ اَ سَ سَ تَ کَ کَ نَ نَ پَ پَ کَ کَ دَ Dَ وِ وِ
 ہَ ہَ رَ Rَ وِ Tَ پَ پَ دَ Dَ خَ Xَ اَ aَ Sَ Sَ
 وِ Rَ Rَ Tَ Bَ Bَ Rَ Rَ Jَ Jَ وِ Pَ Pَ Rَ Rَ
 مَ Mَ Lَ Lَ Sَ Sَ دَ Dَ Lَ Lَ kَ kَ Lَ Lَ کَ kَ Rَ Rَ
 مَ Mَ aَ lَ o_nَ hَ

تَ Tَ حَ Hَ Fَ Fَ کَ kَ Nَ Nَ دَ Dَ پَ Pَ Sَ Sَ Rَ Rَ کَ kَ Nَ Nَ
 تَ Tَ وِ وِ Bَ Bَ کَ kَ Nَ Nَ دَ Dَ پَ Pَ Sَ Sَ Rَ Rَ کَ kَ Nَ Nَ
 پَ Pَ Sَ Sَ Tَ Tَ aَ aَ Rَ Rَ Sَ Sَ Xَ Xَ کَ kَ Nَ Nَ Tَ Tَ aَ aَ Lَ Lَ Dَ Dَ

مـــــــد ا م دا حـــــــص ه د تـــــــل ده
 د تـــــــر کـــــــي پـــــــي ه ا ب تـــــــدا کـــــــي
 ت بـــــــه و و بـــــــي پـــــــي ه د نـــــــي ا کـــــــي
 ت س بـــــــي ح ســـــــر ه پـــــــي ه ا غـــــــاز کـــــــي
 ل ي ک لـــــــر ي پـــــــي ه خ پـــــــل ا نـــــــد ا ز کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت پـــــــي ه تـــــــر ا نـــــــه کـــــــي
 ت ي ل ، ســـــــر ه تـــــــک ي تـــــــال ه کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت ده تـــــــل ا و ت کـــــــي
 ده ا خـــــــر کـــــــي ا خـــــــر ت کـــــــي
 تـــــــي نـــــــه ت بـــــــر د جـــــــه ا ن د م
 ض ر و ر ت د ه ر ا ن ســـــــا ن د م
 دا ا خـــــــن گ ل کـــــــي پـــــــک ا ر ي پـــــــر ي
 ق ي م تـــــــي د غـــــــه ســـــــا م ا ن د م
 تـــــــي نـــــــه ت لـــــــه ت و ل د پـــــــا ر ه
 د ه ر چـــــــا د ه مـــــــد د گـــــــا ر ه
 پـــــــه د کـــــــا ن کـــــــي د ا ن ســـــــا ن و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ا ب ي کـــــــا ر ه

.....

د ” ت “ بيان

تې لـــــــه ت نـــــــه شـــــــه شـــــــه جـــــوړولـــــــي
 کـــــــه تـــــــه لړ شـــــــه شـــــــان کـــــړولـــــــي
 چـــــي کـــــــنډه ت تـــــــه پـــــــه مـــــــلا شـــــــي
 تې بـــــــه جـــــوړه د دُنـــــــيا شـــــــي
 پـــــــه صـــــورت کـــــــنډي ســـــــمـــــــه تـــــــي ده
 دالـــــــي کـــــــلـــــــي تـــــــا چـــــي تـــــــي ده
 پـــــــه کـــــــنډي ، والـــــــي بـــــــدلـــــــه
 راروانـــــــه لـــــــه ازلـــــــه

..... مثالونه

تـــــــينک او تپ هم پـــــــه تـــــــر يکـــــــتـــــــر کـــــــنډي
 تې اول ده پـــــــه تـــــــينک کـــــــر کـــــــنډي
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډي هم د تـــــــال ده
 تـــــــات ، تـــــــکت کـــــــنډي دا هر حال ده
 تـــــــست پـــــــه تـــــــي وي ، پـــــــه تـــــــو کـــــــري کـــــــنډي
 تې ده ســـــــر کـــــــنډي پـــــــه تـــــــرالـــــــي کـــــــنډي
 تې پـــــــه ســـــــر کـــــــنډي د تـــــــافـــــــي ده
 پـــــــه تـــــــريفک کـــــــنډي پـــــــه خپل ثـــــــائي ده

تېـــــې ســـــره تـــــوپـــــې دـــــر دـــــه
 پـــــه ســـــر کـــــر مـــــه هـــــر بـــــشـــــر دـــــه
 دـــــگـــــر مـــــې نـــــه حـــــفـــــاظـــــت دـــــمـــــه
 حـــــفـــــاظـــــت لـــــه يـــــخ اـــــثـــــر دـــــه
 تېـــــې ســـــره ســـــور تېـــــمـــــا تېـــــر دـــــمـــــه
 دـــــســـــتېـــــاب پـــــه لـــــر او بـــــر دـــــمـــــه
 دا خـــــوراکي زـــــمـــــونـــــو نـــــر دـــــتـــــو لـــــو
 پـــــه دـــــوکـــــان کـــــنېـــــې پـــــر و ت بـــــه ر دـــــمـــــه

.....

د ” ث “ بيان

ث د پـــــاســـــه تـــــکـــــي درې وې
 څـــــنګ چـــــې تـــــکـــــي درې د پـــــې وې
 فـــــر ق دا د مـــــه د غـــــه پـــــاس وې
 لـــــنـــــدي پ کـــــنېـــــې پـــــه اـــــس وې

..... مثالونه
.....

د ثـــــانـــــي پـــــه ســـــر کـــــنېـــــې ث د ه
 خـــــالـــــي کـــــلـــــه د فـــــائـــــدي د ه؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
دہ سالٹ سر ابتداء کنبی
ٹویو بیو دہ ٹمی ننبی دہ
اول دلتی دہ ٹپی رتبی دہ
د وارٹ تکی اخی کنبی
د حارٹ تکی اخی کنبی
پیو دہ ٹاقب کنبی ٹ اول دہ
دہ ٹواب پیو دہ سر کنبی تل دہ
ٹقافت لہ ٹ شور دے
دایبیان دیو دے
ٹ ثبوت سرہ پیو دہ سر کنبی
ہمیشہ بیکاری ہردر کنبی
ٹی نہ تکی جو پٹمردے
طقتوردے، طقتوردے
مندی دکی دی لہ دی نہ
داصحت لہ دہشردے

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو و تیکو دا کور دے
 یو ئی شکیل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
 دغه پیسه او پیسی او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لکی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سم دلور دے
 دغه جیم دکلی کی کور دے
 مینخ کښی تکی یو نقطه وی
 د هر جیم دغه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تکه کي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تکه کي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائی وی
 د جفاپه سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جننت

جیـم دے سـر کښـي دَ جـدَت
 سـر کښـي جیـم دے دَ جـا پـان
 جیـم دے سـر کښـي دَ جـا نـان
 سـر کښـي جیـم دے پـه جـذـبـه کښـي
 پـه جـنـون کښـي ، جـزـیرـه کښـي
 جیـم سـر رـه تـکـي جـهـاز دے
 الـو تـو نـکـي لـکـه بـاز دے
 ذـرـعـه دَ تـلـو راتـلـو دہ
 دِیـر اُچـت ددۀ آواز دے
 دَ جـهـنـدِی دے جیـم پـه سـر کښـي
 بـرـه بـرـه وِی هـر دـر کښـي
 زـمـونـر دوه رنـگـه جـهـنـدِی دہ
 دا بـه خـنـگ وِی سـتـانـظـر کښـي

.....

دَ ” غ “ بیان

پـه پښتـو کښـي تـکـي جیـم دے
 پـه صـورت سـر تـهـول جیـم دے

وجود خُتہ لری پښه مینځ کښی
 نقطه نه لری پښه مینځ کښی
 همزه بښه ئی پښه تن وی
 دغغه خیم د ه ر و ط ن وی
 د جیم ، خیم یو خاندان دے
 د ه ر یو جُ د ا م ک کسان دے
 د ه ر یو ج د ا آواز دے
 مینځ ، ا خ ر دے کتہ آغاز دے
 خیم د ز ی آواز یو شوان دے
 خو بیل بیل ئی خاندان دے
 مثالونه

خائئ کښی خیم دے پښه اول کښی
 د ا م د ا م وی د ی م ح ل کښی
 خیم پښه سر کښی د خ ن گ ل دے
 خ ن ن ا و ر و ر ل ښه ک شور خ پ ل دے
 و ن ښ ی ږ ی ر ی د ی ب ښ ی ش م ی ر ه
 ع ل ا م ت ئ ی د غ غ ه ت ل دے
 خیم د خ و ا ن پښه ا ب ت د ا کښی

دالوستی شیی پسه دُنیا کنبی
دَ خزان پسه شان تیریری
خوانسی نه بیکاری بابا کنبی

.....

دَ ” چ “ بیان

میننخ کنبی درې تہکی دَ چ وی
خیم کنبی برہ تہکی درې وی
نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
نہ دا چ دہ، نہ دا خیم دے
تل ئی میننخ کنبی درې نقطی وی
جیم نہ بیل مدام پسه دے وی

..... مثالونہ

دَ چمپار پسه سر کنبی چ دہ
دَ چنار پسه سر کنبی چ دہ
سر کنبی چ مدام دَ چال وی
ستا کتہ دے تہکی تہ خیال وی
چ سرہ آغل از دَ چیم دے

ورسره تپکي حسيپن دے
د چچالاک پپه ایتدا کښي
چ د چچالاک پپه ایتدا کښي
د چچاکليپت د چچار شورو کښي
چ راڅي پپه دي موقعو کښي
خچ کښي چ پپه اختتام ده
کچ او پچ کښي پپه تمام ده
د چچرگ سر کښي چچي مدام وي
خوښ مدام د خصاص او عمام وي
دا سحر وائسي بانگونه
نوره شپه دده آرام وي
چچي چتري سره پپه سر کښي
ننه ښکار پري دا پپه نمر کښي
هرکله چچي بازاران راشي
راښکاره شي لراو بر کښي

.....

.....

د ” ش “ بیان

خیم کبھی بھرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول دجیم دے
 پیہ نامھی سہرہ دا خیم دے
 مثالونہ

خیم خپلھی سہرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سہرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سہرہ بشردے
 دہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کٹہ نردے

.....

د ” ح “ بیان

سَم د جیم پیہ شہان دا حی دہ
دا صفا دہ بی نقط بی دہ
..... مثالونہ
حوض ، حمام جو پردے لہ ح نہ
خان خبر ساتہ لہ دہ نہ
سر کنبی ح تل د حاجی دہ
ابتدا د ح لوائی دہ
ح سرہ جو چکومت دہ
ح سرہ حق ، حقیقت دہ
ح سرہ حسن ، حسین دہ
ح اول دہ پیہ حلقہ کنبی
پیہ حکم ، تکی حصہ کنبی
د حسن دہ ابتدا کنبی
د حسین دہ پیہ وینا کنبی
حی شورو کنبی د ح لوائی
خوشبہ دہ د زمنا او ستاوی

حلـوائـی سـره دگـان کښـی
مـدام دلتـه پـه دنیـا وی
.....

د “خ” بیان

دا چـې ح پـسـې دا خ ده
بیلـه کـله لـه نـقـطـې ده؟
یو نـقـطـه ئـې پـاس پـه تـن شـته
دخ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـولـه سـم خ ده
تـالـیـد لـې چـې خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـې وائـی
کـشـران هـم داسـې وائـی
یو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتـا سـر تـه ئـې نـظـروى
..... مثالونه

سـر کښـې خ د خـلافت وی
خ سـر کښـې د خـیریت وی

پاس په خ بهره نقطه وی
د ح پاکه پاس حصه وی

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لور وی
دا به جیم د کلسی کور وی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه بهره به په څیم وی
نور په شکل دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې بهره تګی درې وی
ح اوخ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطې نه
 خان خبر ساته لسه دې نه
 خ نقطه لسه لری په سر
 ورتنه اوکړه لپړنظ
 یو نقطې سره دوی بیل دی
 نور یوشان په هر محل دی
 پاس په خ بهر نقطه وی
 دح پاکه پاس حصه وی
 شپړ دا تکی څنگ په څنگ دی
 هم جدا دی، هم یو رنگ دی
 په نقطه وله یو بل بیل دی
 محل ونه ئې بدل دی
 په شکلو نو ټول یو شان دی
 په نقطه یو بل په جهان دی
 آوازونه ئې بدل دی
 څک په دا حرفونو بیل دی

.....

.....

د ” د “ بيان

تـيـسـتـ وـي تـيـسـت هـغـه هـر حـال
 مـلـا کـلـه لـږه لـږي دا دال
 نـه نـقـطـه ئـي پـه صـورت شـته
 تـل ئـي دـغـه شـنـا خـت شـته
 مثالونه
 دال پـه سـر کـښـي دـادا دـه
 څـنـگ چـي سـر کـښـي دـانا دـه
 دال هـر خـوا تـه پـه دـعا کـښـي
 دال دوات سـره دـئي سـا کـښـي
 مـدـام سـر کـښـي دـدرزي وـي
 جـوړه دال نـه دوا تـي وـي
 دال پـه دـين کـښـي پـه دـريـار کـښـي
 داغ کـښـي دال ، مـدـام دـريـار کـښـي
 دـيگ لـه دال نـه جوړ هـر خـواتـه
 مـلـا دـداغ دـدليـل دـه مـا تـه
 دال پـه دوسـت کـښـي تـل پـه سـروـي
 درد کـښـي دال پـه لـراو بـروـي

دال دُک_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دال دري_____ان کُنبي_____ي م_____لا وبي_____پري
 دروازه کُنبي_____ي دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ارو کُنبي_____ي پ_____ه ک_____ر ک_____و کُنبي_____ي
 ب_____س ص_____ورت ن_____بي ل_____ر ب_____دل دے
 دال پ_____ه س_____ر کُنبي_____ي دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وت ل_____ دَ ب_____ش_____ه ص_____ف_____ات دے
 ح_____ف_____اظ_____ت دَ س_____ي_____ا_____ه_____ي ک_____پري
 داس_____ي د_____لت_____ه د_____د_____ه ذ_____ات دے

.....

دَ ” ډ “ بيان

دال پ_____س_____ے م_____حل دَ دال دے
 پ_____ه ص_____ورت س_____ر_____ه س_____م دال دے
 ب_____س ک_____ن_____د_____ه ل_____ري پ_____ه ت_____ن دا
 ب_____ي ن_____ق_____ط_____و د_____لت_____ه ب_____دن دا
 دا ح_____ال_____ت دَ ه_____ر_____ي_____و دال وي
 پ_____ت_____ ل_____ه چ_____ان_____ه د_____د_____ه ح_____ال وي

..... مثالونه

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مدام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لراو بروی
 ډال ډیره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر ته پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال پښه دَ ډال روی
 سر کښي ډال دَ هر ډاکه روی
 ډال پښه سر کښي دَ ډولکسي وی
 سر کښي ډال دَ ډگرې ډوگسي وی
 ډال پښه سر کښي دَ ډبسي دے
 څيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هـ م ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لراو بروی
 پښه بنډو کښي وی مدام دا

رابتکارہ شہی پے نظر کنبہی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے م ح ل د ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری د پاسہ

ذال جو پری ستا د لاسہ

ملائہ تہہ ہر ساعت وی

دا د ذال ت ل ح ق ق ت وی

خال، نقطہ ئی پاس پہ تن دہ

نخہ یو ئی پہ بدن دہ

..... مثالونہ

ذخیرہ کنبہی ذال پہ سردے

کارا اعلا بنہ د ہن سردے

دا چہی نن خہ ذخیرہ شہی

دا صبرہ تو بنہ شہی

ذال پہ ذکر کنبہی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
 خ ن گ چ ي ذ ا ت ا و ذ ر ي ع ه د ه
 ذ ا ل س ر ه ذ ه ي ن ذ ا ئ ق ه د ه

.....

د ” ر “ بيان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر پ ه ر ي د ه
 خ ا ل ي د ا ل ه ه ر ن ق ط ي د ه
 س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر پ ه د ه
 ي س پ و ر م ي ن ر ي و ر ه د ه
 چ ر ه ا ئ ي س م ه د ل ا ر د ه
 چ ر ه ا ئ ي د ک ل ي ن س ا ر د ه

..... مثالونه

س ر ک ن ب ي ر د ر ي ل ، ر س ي د ه
 م ي ن ن غ ک ن ب ي ر ي د ا ل م ا ر ي د ه
 ر د ه ر ا ز ک ن ب ي پ ه ر ف ت ا ر ک ن ب ي
 ر ا خ ر ک ن ب ي پ ه ب ا ز ا ر ک ن ب ي
 ر ر و م س ا ل ک ن ب ي پ ه ر ي ن م ک ن ب ي

سر کښي رې ده پښه رحم کښي
 رنگ کښي رې مښام اول کښي
 په خپل ځاني مخصوص محل کښي
 رې اول ده پښه رکښه کښي
 وي مښام دغې حصې کښي
 پښه سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 رې راڅي د ريل شورو کښي
 چرته کينه ئې ډبو کښي
 سَم د غوا پښه شان آواز ئې
 سَم د مار پښه شان انداز ئې

.....

د ” پ “ بيان

چي کښي وږه پښه رې شي
 جوړه هلې سَم پې شي
 دا پښه بنې طرف مښام وي
 هلې رې بښه د کلام وي
 نور صورت ئې ټولو د رې دے

دا بيـــــان چـــــې تـــــې وـــــول د ږي دے

..... مثالونه
.....

ږي د ږونه ســـــر رـــــه روانـــــه

مـــــلگـــــرتيـــــائي لـــــه پـــــخـــــوانـــــه

نـــــه خـــــه بـــــکـــــاري ورتـــــه دلتـــــه

نـــــه خـــــه بـــــکـــــاري ورتـــــه هلتـــــه

ږي پـــــه جـــــور کـــــنې پـــــه اـــــخـــــر کـــــنې

تـــــکي زور کـــــنې پـــــه اـــــخـــــر کـــــنې

.....

د ” ز “ بيان

چې نـــــقـــــطـــــه ږي تـــــه پـــــه ســـــر شـــــي

زي پـــــه شـــــکل بـــــر اـــــبـــــر شـــــي

چې نـــــقـــــطـــــه کـــــله پـــــه ږي شـــــي

هـــــلـــــه شـــــکل جـــــور د ږي شـــــي

د انـــــقـــــطـــــه د راد پـــــاســـــه

شـــــابـــــه زي نـــــيـــــســـــه د لاســـــه

چې هـــــائي د لـــــو بـــــو ســـــمـــــه

ر، پ، ز دہ م-----حت-----رم-----ہ

..... مثالونہ

زې زنی غیبر سر سرہ تپ لے

مما ممدام داسی لیدلے

داد اوسپننہ کی کپے وی

داتہ نہ نہ پیژنی وکے؟

زې پیہ سر کنہی دزمیری دہ

ورس سرہ گرانہ دوستی دہ

خنن اور خو خنن اور وی

دانسان میننہ خوبسی دہ

.....

د ” ژ “ بیان

چی نقطی شی دری دپاسہ

زې شسی جوہ سَم دلاسہ

نور صورت ئی تپول دری وی

دا چی دلتنہ جوہ ژ وی

..... مثالونه

رَڅي دَ هـ رَڅي مـ لـ گـ رَ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رَ
دَ اـ نـ سـ وـ اـ نـ وـ دَ حـ وـ اـ نـ وـ
دـ اـ گـ وـ اـ هـ دـ مـ ښـ اـ رـ اـ وـ کـ لـ

دَ ” پَ “ بیان

چـ ځـ شـ کـ لـ سـ مـ هـ رَ دَ
پـ ځـ هـ نـ مـ مـ ځـ ځـ ځـ رَ دَ
لـ اـ نـ دَ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ دَ
نـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ دَ

..... مثالونه

ځـ ځـ مـ لـ گـ رَ ځـ ځـ ځـ ځـ دَ
دَ ځـ ځـ اـ رـ اـ نـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ دَ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ وـ ځـ ځـ اـ رـ اـ نـ ځـ ځـ
مـ دـ اـ مـ نـ هـ وـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ ځـ

د ”ر، پ، ز، ژ، پ،“ خاندان

رِ اورِ پِ وریسِ _____ پِ زِی دہ
 ژِ سِ سِرہ پِ _____ خِوا کِنی پِ دہ
 دَ پِ نِ نِ _____ و تِ کِ و دا کِ و رِ دِ
 شِ کِ لِ یِ و تِ سِ پِ _____ ہِ رِ لِ و رِ دِ
 پِ _____ نِ قِ طِ و ، کِ نِ دِ جِ دِ ا دِ
 چِ _____ ا خِ و مِ رِ ہِ تِ کِ سِ ا دِ

.....

د ”س“ بیان

دِ رِ تِ یِ غِ ا بِ شِ یِ پِ _____ ا و لِ دِ
 دِ یِ و کِ نِ دِ پِ _____ مِ حِ لِ دِ
 نِ _____ نِ قِ طِ ہِ تِ سِ شِ تِ ہِ پِ _____ تِ نِ
 پِ _____ لِ خِ ا لِ نِ _____ تِ سِ بِ دِ نِ
 پِ _____ نِ مِ یِ سِ رِ ہِ دِ سِ یِ نِ دِ
 و رِ تِ _____ گِ و رِ ہِ _____ حِ سِ یِ نِ دِ

..... مثالونہ
.....

سِ یِ نِ پِ _____ سِ تِ و رِ و کِنِ یِ مِ دِ ا مِ وِ

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا وـسـيـلـه دـه
 دـرـنـه اـبـنـه ذـرـيـه دـه
 پـه سـپـوړـمـي کـنـي سـيـن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـمـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـرـه تـا تـه چـي بـکـار پـري

د ” ش ” بيان

شـيـن لـه سـيـن لـه لـر جـدا دـمـه
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـه
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـيـن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـرـه د ا لـه کـتـا بـنـو نـو
 مثالونه
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـرـه دـه

شکـسـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـی دَ شـاد و وی
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو وی
 شـکـور کـبـنـی شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـی
 بـنـہ اسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـی
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ

دَ ” بن “ بیان

دا پـہ شـبـن پـسـے چـی بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـی بـانـدـی دوه نـقـطـی دے
 دَ مـنـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـی دے
 مثالونہ

بـنـن دَ بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و ی
 دا پـہ سـر دَ خـنـنـا و ر و ی
 غـوا ، غـوائـی تـہ نـظـر اُکـر ۴

ښکـر د مـيـخـي بـر اـبـر وـي
 ښـخـه کـور کـښـي نـاسـتـه ښـه وـي
 پـه دـي نـاسـتـه دـا دـر نـه وـي
 هـر طـرف تـه دـي دـا نـه څـي
 هـسـي نـه چـي بـيـا خـفـه وـي

د ”س، ش، ښ“، خاندان

سـيـن او شـيـن دـه او کـه ښـيـن دـه
 هـر يـو تـه کـي ډـيـر حـسـيـن دـه
 چـي د سـيـن تـه کـي درې مـل شـي
 سـيـن پـه شـيـن سـره بـد ل شـي
 لـانـدـي بـانـدـي کـه نـه نـقـطـي وـي
 ښـيـن بـه جـوړ پـه قـاعـدـي وـي
 درې غـاښـونـه ښـي پـه تـن وـي
 کـه د سـيـن ، شـيـن ، ښـيـن بـد ل وـي
 يـو دـو ي دـه خـانـدـان
 بـيـل آواز ښـي بـيـل ښـي شـان

د ” ص “ بیان

ورپسے تہ کھی دے صساد
 دَنقَطِ نھی دے آزاد
 دَمھسی پھہ شان تھی سردے
 دا بے خلی دے بے وزردے
 نور صورت تھی تہول دَسین دے
 بیکلی صساد دے بہترین دے
 مثالونہ

صاد پھہ سر کبھی د صابون دے
 ضرورت ددی ژونہ دون دے
 ذریعہ بنہہ د پکھی دہ
 چھی بدن پکھی وی سکون دے
 د صندوق پھہ سر کبھی صساد وی
 دل رگھی ہی ہم د فلولاد وی
 شتہ وارہ اولو تھی دنیسا کبھی
 صساد تہ کھی تھی ابتدا کبھی

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدَ پِـسَـے دَ ضَـاـدَ مَـقَـاـمَ دَے
پِـیـٹَـرَ نَـدِـلَـے خَـصَـاـصَ اَوعَـاـمَ دَے
بِـیـلَ جُـدَا دَے ضَـاـدَ لَـہَ صَـاـدَ نَـہ
پِـہَ نَـقَـطَـیَ یَـوِ لَـہَ بُـنِـیـاـدَ نَـہ
پِـہَ ہَـرَ ضَـاـدَ بَـرَہَ نَـقَـطَـہَ وِی
ضَـاـدَ دِی تَـکَـیَ نَـا مَـہَ وِی
صَـاـدَ اَوضَـا دَ دَوا رَہَ یَـوِ شَـا نَ دِی
پِـہَ نَـقَـطَـیَ بِـیـلَ پِـہَ جَہَـا نَ دِی
یَـوِ ٹَـی کَـوِ رِی وِ خَـا نَـدَـا نَ دَے
دَ ہَـرِی وِ جُـدَا پَہَ چَـا نَ دَے
..... مَـثَـا لَـوِ نَہ

ضَـاـدَ مَـدَـا مَ دَ ضَـعِیـفَ سَـرَ کَـنِیـہِ
دَ مَـدَـا مَ سَـا تَـہَ نَـظَـرَ کَـنِیـہِ
تَـلَ دَ دَوی خَـدَ مَ تَ پَـکَـا رَ دَے
تَـا سَـرَہَ کَـتَہَ مَـلَ پِـہَ لَـا رَ دَے
.....

د ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ طـی دے
 دَ الف لانـدی مہـدی دے
 دَ مہـسی پـسے سـر الف دے
 تـل پـسے دغـی دِ الف دے
 داسـی طـی لیکـسی کیـری
 دا بـہ تـانہ نہ ہیرـری
 مثالونہ

دَ طـوی پـسے سـر کـسی طـی دہ
 پـسے ظـروف کـسی چـی خـنگ ظـی دہ
 دَ ہـر تـکی خـیل مـقام دے
 خـیل آواز ئـی بـسے تـم دے
 دَ طـاؤس پـسے اـبتـدا کـسی
 طـی راخـی مـدام دُنیـا کـسی
 پـسے حُسن بـکـلا یـادیـری
 خـپو تـسے گـوری خـفـسے کیـری

د ” ظ “ بیان

طـي سـره پـه څـنـگ کـښـي ظـي دـه
 بـيـلـه طـي نـه پـه نـقـطـي دـه
 نـورـه طـي تـل پـه صـورـت دـه
 ښـه ښـکاره دا هـر سـاعـت دـه
 مثالونه

د ظـروف پـه اـبـتـدا کـښـي
 ظـي راڅـي مـدـام دُنيـا کـښـي
 د غـه لـوښـي د جـهـان دـي
 کـور کـښـي دا د هـر انـسـان دـي

د ” ع “ بیان

عـيـن تـه گـوره پـوره لـور دـي
 زـمـيـنـدار سـره پـه کـور دـي
 سـمـمـه تـوره د مـيـدان دـه
 يـا سـپـور مـي د پـاس اسـمـان دـه

..... مثالونه

دَ عَقَباب تَهکَي لَه عین نه
 عام ، عذاب تَهکَي لَه عین نه
 ورتَه گوره پَه کَنبَي عین تَه
 گوره وروره! پَه کَنبَي عین تَه
 دا عینک چَي دَنظ ردي
 دا عینک چَي دَ بش ردي
 پَه آغاز کَنبَي پَه کَنبَي عین دے
 پوهَه خَلق تَهول خبردي

دَ ”غ“ ، بیان

غین پَه عین پَه سَے مدام وی
 پَه نَقَطَي تَهکَي تَمَام وی
 غین نَقَطَي سَره جُداد دے
 غین چَي دلتَه کَنبَي ادا دے
 مثالونه

غین دَ غوا تَهکَي شورو کَنبَي

غـوړـ کـښـي د ا تـکـي شـوړـوړ کـښـي
وړتـه غـوړـ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـي شـوړـوړ کـښـي

.....

د ” ف “ بيان

ف صورت کښي تپولنه بي ده
خو جدا صرف په خلي ده
خلي سـره ئـي د ا تـره ده
د ا تـري بـانـدي نـقـطـه ده
پـي طـرف تـه ئـي سـر پـروت د مـه
د ا سـي پـنـکـاري بـشـر پـروت د مـه

..... مثالونه

فـي پـه سـر د فـواري ده
مـيـنـځ کـښـي د ا د بـا غـيـچـي ده
فـوـاره حـسـن پـنـکـلا ده
دـيـره دـيـره د فـا تـدي ده
فـي آغـاز کـښـي د فـتـ پـال ده

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُنيــــــــا کــــــــنــــــــي
.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ ق نــــــــ مــــــــبــــــــر دے
هــــــــر اُستــــــــا ذ پــــــــو ر ه خــــــــبــــــــر دے
غــــــــو نــــــــد مــــــــو نــــــــد دے دَ ق ف صــــــــو ر ت
کــــــــه تــــــــه غــــــــو ا ر مے حــــــــقــــــــي قــــــــت
بــــــــي طــــــــرف تــــــــه دــــــــائــــــــر ه ئــــــــي
خــــــــنــــــــگ پــــــــه خــــــــنــــــــگ بــــــــر ه نــــــــقــــــــطــــــــه ئــــــــي
دو ه نــــــــقــــــــطــــــــي ئــــــــي دے پــــــــه تــــــــن
دا و جــــــــو د ئــــــــي تــــــــه و ل بــــــــد ن
..... مثالونه

قــــــــاف قــــــــالــــــــين کــــــــنــــــــي پــــــــه قــــــــلم کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــمــــــــيــــــــص پــــــــه هــــــــر قــــــــد م کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــيــــــــنــــــــچــــــــي او پــــــــه قــــــــبــــــــضــــــــه کــــــــنــــــــي

قَاف لَری اول حَاصَہ کَہی
 قَاف پَہ سَہ کَہی دَ قَراَن دَہ
 قَاف قَانون کَہی ہَہ عَیان دَہ
 سَہ کَہی قَاف دَہ پَہ قَیلَہ کَہی
 قَاف لَہ ، قَوم ، قَاصِیدَہ کَہی
 اَبتَہاء کَہی رَاخَہی قَاف
 اَنتَہا کَہی رَاخَہی قَاف
 کَہ کَہ مَینَخ کَہی دَاوی
 پَہ لَوستولَہ کَاف جُداوی

دَ کَ ، بیان

قَاف پَہی دَ کَاف مَقَام دَہ
 دَ تَہرَک شَکَل ٹَہی تَمَام دَہ
 نَہ ٹَہی مَخَہ نَہ تَہرَونَہ
 دَاسَہی دَہرَشتَہ دَہ خَیزَونَہ
 مَثالونَہ
 کَاف پَہ سَہ کَہی دَ کَتاب دَہ

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي ردے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “، بيان

چي کنيه کاف سره مل شي

ککاف بیه گکاف سره بدل شی
 ککاف نه گکاف داسی جوړیږی
 پیه دی تپول خلیق پوهیږی
 مثالونه
 دگلاس تپک ککافی اول دے

دگل سرکښی هرخوا تل دے
 پیه گجرات ، گناه ، گرمی کښی
 گکافی ، گارو او پیه گولی کښی
 گکاف شورو کښی دگازرو
 داسپزی ده دخ وړلو
 گکاف سره گدی جوړیږی
 خوک پیه دی به خوشحالیږی؟
 گیس کښی گکاف مدام اول کښی
 راخی گکاف پیه هر محل کښی
 مینځ ، اخر او ابتدا کښی
 گکاف لیدلے شے پیه دنیا کښی
 دگپر پیه سرگوپهی کښی
 مینځ کښی گکاف دے پیه لرگی کښی

جگ کنبی گف پیہ اختتام دے
گف گف حُسن دَ ہر کلام دے

.....

د ” ل “، بیان

لام کونہی اَلتَّعَا صَادَہ
لاس کنبی دا دَ ہر بابِ آدَہ
..... مثالونہ

دَ لیمبو، لوکات پیہ سر کنبی
لام بیہ ستاشی پیہ نظر کنبی
لفظ، لغت جو پدی لام نہہ
تپوس اُکریۂ خاص او عام نہہ
لام پیہ سر کنبی دَ لنبکردے
پیہ لالچ کنبی لام پیہ سر دے
لام پیہ سر کنبی دَ لاهوردے
اول تہک کنبی لام دَ لوردے
لالتین جو پ مہدام دَ لام نہہ
تپوس اُکریۂ دے عوام نہہ

دَرنہا بشبہ وسیللہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مہدام لام نہہ
 پتہ نہ نہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہی پک کار ی پری
 پتہ بازار کنبہی ملاوی پری

دَ ” م “ بیان

لام پسے شکر کل دَ میم دے
 پتہ آخر کنبہی دَ رحیم دے
 سرئی گول دے غمت ہر خواتہ
 دَ میم شکر کل جو ر شوتاتہ
 مثالونہ

میم سرہ جو رہ مہر غبی دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہی دہ
 دا خوراک غواہی زمہا نہہ
 ہم خوراک غواہی داستہا نہہ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي م شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملک او منشيور دے
 سر کښي مي م هم دَ ماستود دے
 مي م پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي م دَ هر ماشوم دے
 مي م پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي م مذہب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي م پښه مدرسہ کښي
 م م م د کښي مي م اول دے
 رهنما ز موني پرہ تل دے
 مي م پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي م آخر کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي م دے
 پښه آخر کښي مي م دَ ني م دے
 موبائل کښي مي م پښه سر کښي
 اول تپکي م قنر کښي

مِی پری مِی م س ر ه ج و پری
ا ت ف ف ا ق س ر ه ا و سِ پری
پ ه گ ر م ی ک ن ی ذ خ ی ر ه ک ر ی
ب ی ا ی خ ن ی ک ن ی ث خ ا ن د م ه ک ر ی

.....

دَ ” ن “ بیان

مِی م پ س م م ق م د ن نون دے
خ و م ر ه ب ک ل ی د ا م ض م و ن دے
ی و ه ک ن ن د ه ی و ن ق ط ه د ه
د ا ن ق ط ه پ ه م ی ن غ پ ر ت ه د ه

..... مثالونہ

س ر ک ن ی نون دَ ن ش پ ا ت ی دے
ن و ن ش و ر و ک ن ی دَ ن و ر ی دے
س ر ک ن ی نون دَ ن و ر، ن ر م دے
پ ه آ غ ا ز ک ن ی دَ ن ظ م دے
ن و ن ن ب ی ک ن ی پ ه اول دے
اول ت ه ک ی دَ ن ف ل دے

ابتدا کښې پېه نقطه کښې
 نعت، نعره، پېه نتیجه کښې
 پېه نسیم، نسل، نظر کښې
 د نایاب تکي پېه سر کښې
 پېه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پېه ابتدا وی
 مخامخ کښې تکي دا وی
 وسیله پېه د رڼه ساده
 ذریعه پېه د رڼه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پېه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې مالاته

..... مثالونه

نون راځي مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه
.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر خـواتـه واؤ دـه
سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دـه
..... مثالونه

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
د جـوارو دا دانـه دـي دـه
وئـه د ازمـونـه پـه پـخـوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه دـنيا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو
.....

د ” ه “ بیان

نــاــســتــه گــول وې يــا دوه ســتــرگــي
 يــا دوه هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــي
 مثالونه

د هـا کـي پـه سـر کـښـي هـي د ه
 لـو بـه پـيـر ه د مـزـي د ه
 دا قـا مـي لـو بـه د تـو لـو
 ا مـ وړ و لـو ، هـمـ خـو لـو
 د هـلـک تـکـي پـه سـر کـښـي
 هـي بـه سـتـا شـي پـه نـظـر کـښـي
 هـي چـي خـنـگ د ه ا بـتـدا کـښـي
 دا وې مـي نـخ کـښـي ا نـتـهـا کـښـي

د ” ي “ بیان

..... مثالونه

يـي نـه يـو مـه ر ا خـي وړ وړه!
 پـه پـتـو کـښـي د غـه گـوره

د غـوټـي پـه خـنـگ پـرتـه دـه

عـجـيـبـه دـدـي نـقـشـه دـه

.....

د ” ی “ معروفه بیان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وـي تـهـکـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وـي تـهـکـي

د غـه تـهـکـي يـي نـه لـنـدـي

لـنـدـي يـي نـه د ا مـد ا م وـي

مـخـکـنـي زـيـر پـه دـي مـقـا م وـي

لـر پـه زـور د ا د ا کـي پـي

د ا چـي کـلـه بـنـکـاره کـي پـي

چـي وـي جـمـع د ا سـمـو نـو

چـي وـي جـمـع د نـو مـو نـو

هـلـتـه کـنـي زـيـاتـه ا کـثـره

د ا مـو نـدـي شـي ا مـه بـشـره !

کـه و ا حـد ا و مـذ کـر وـي

مـجـه و لـه کـه پـه ا خـر وـي

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـد ا م وـي

پـــــــه صـــــــورت بـــــــه بـــــــه تـــــــمـــــــام وى
 يـــــــو ســـــــر يـــــــو دے دے ، دَ پـــــــر ســـــــر يـــــــو وى
 يـــــــو زـــــــمـــــــر يـــــــو دے دے ، دَ پـــــــر زـــــــمـــــــر يـــــــو وى
 دَ فـــــــعـــــــل و نـــــــو پـــــــه ا خـــــــر کـــــــنـــــــي
 د ا ر ا تـــــــلـــــــے شـــــــي لـــــــر ا و بـــــــر کـــــــنـــــــي
 خـــــــو ر ي ، ســـــــا تـــــــي يـــــــي مـــــــثـــــــال و نـــــــه
 دَ کـــــــ لـــــــه د ي نـــــــه کـــــــتـــــــاب و نـــــــه
 مثالونه
 د ا م يـــــــن ، گـــــــيـــــــن پـــــــه م يـــــــنـــــــخ کـــــــنـــــــي
 تـــــــل دَ ش يـــــــن ا و س يـــــــن پـــــــه م يـــــــنـــــــخ کـــــــنـــــــي
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي بـــــــه مـــــــد ا م وى
 دَ هـــــــر يـــــــو و تـــــــي خـــــــپـــــــل مـــــــقـــــــام وى
 دَ غـــــــر يـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 دَ نـــــــص يـــــــب تـــــــي مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه
 م يـــــــنـــــــخ کـــــــنـــــــي تـــــــي دَ تـــــــکـــــــي ت يـــــــم
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه د ه تـــــــي دَ ن يـــــــم
 مـــــــعـــــــر و فـــــــه تـــــــي دَ فـــــــق يـــــــر د ه
 د ا م يـــــــر د ه د ا س يـــــــر د ه

دا چي گيـره يـا دـيـو هـه
 مينـغ کـنـيـ ئـيـ ئـيـ مـعـرـوـفـهـ هـه
 مـثـالـو نـهـ ئـيـ هـم نـو رـشـتـه
 زيات بنـه د پـر پـه هـر يـو لـو رـشـتـه

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خـصـاص شـو ي خـصـاص مـقـام لـه
 دا يـا نـه هـر کـلام لـه
 د د ي يـا مـقـصـد جـدا د مـه
 تـلـفـظ ئـي لـنـد صـفـا د مـه
 نـه اـو رـد يـر ي پـه گـفـتـار کـنـي
 هـر طـرف تـه پـه اظـهـار کـنـي
 بـنـه پـسـتـه نـمـر مـه ادا هـه
 مـخـصـوصـه تـو لـه دا يـا د هـه
 مـعـرـوـفـي نـه لـر بـد لـه
 هـر ادا لـر و نـکـي خـپـلـه
 لـر مـر مـه جـهـو لـي نـه
 بـيـل اـو ز لـر ي لـه د ي نـه

میننځ آواز ددې یی اگانو
 دا کړه ییاد پیه ماشومانو
 مجھولنه نه معروفه ده
 یاپیہ میننځ کښې مخصوصه ده
 لاندي باندي پیه کښې تکی
 باندي لاندي پیه کښې تکی
 دا بنک کاره ئې علامت دے
 بنه بنک کاره ئې شنناخت دے
 مثالونه

میننځ کښې ئې ده پیه غلبیل کښې
 میننځ کښې بنده ده پیه جیل کښې
 پیه راشپیل تکی کښې ئې ده
 تل پیه سپیل تکی کښې ئې ده
 ئې راغلی ده پیه گپر کښې
 ئې راغلی ده پیه سپر کښې
 دلته ئې پیه مخصوصه وی
 کی دے نشی چی اوردہ وی
 د مپز ئې بیل د تپیل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
د لالتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
د رنـهـا بـنـهـ ذـرـعـه دـه

.....

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بیلـه بیلـه پـه مـرضـي دـه
تـانـیثـي یـا د غـه یـادـه
نـه دـه نـه دـه بـي بـنـیـادـه

..... مثالونه

د تـانـیثـي د تـخـتـي دـه
د کـرکـي هـم د ډوډي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دـري کـنـي
تـانـیثـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـو جـي ، دـري ، کـر سـي دـه
تـانـیثـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـي نـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی

.....

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریــــہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لب وی
چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
خــــام خــــادا امــــریــــہ وی
بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے

..... مثالونہ

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بازار کنبــــی
مــــہ اودریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
کــــار کــــوی اســــان او گــــران
یــــادوی اســــان او گــــران
ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـاـرہ
 هـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لـاـرہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـاـر
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـاـر
 اـمـر رـی لـفـظ و نـہ تـو ل د ی
 خـا مـخـا دغـہ یـا د اول د ی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـی و ی
 یـی دَ پـا سـہ یـہ ہـمـزہ و ی
 د ا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـا ل و نـہ د د ی پـہ ر د ی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ ہـپـر د ی

.....

دَ ” ے “ مجھولہ بیان

د ا پـہ ر تـہ او مـلا سـتـہ تـو لـہ
 نـہ ر ا تـلـی شـی نـا سـتـہ تـو لـہ
 پـہ پـہ ر تـہ یـی دغـہ یـا د

مَلا ددې ســـــــمـــــــه بـــــــر رـــــــیاده
ملاستـــــــه ملاستـــــــه پـــــــه میدان وی
دا چـــــــې چـــــــرتـــــــه کـــــــنـــــــې بیـــــــان وی
مجهولـــــــه بـــــــانـــــــدې یـــــــاد یـــــــری
یـــــــې خـــــــفـــــــه بـــــــانـــــــدې یـــــــاد یـــــــری
هر ســـــــاعت پـــــــرتـــــــه پـــــــرتـــــــه وی
چـــــــې ئـــــــې دلتـــــــه تـــــــذکـــــــره وی
..... مثالونه

دا پـــــــه کور کـــــــنـــــــې چـــــــې تـــــــالـــــــے دے
قیمتـــــــی چـــــــې دا کـــــــالـــــــے دے
مجهولـــــــه دلتـــــــه کـــــــنـــــــې یـــــــاده
چـــــــې اـــــــخـــــــر کـــــــنـــــــې دا ادا ده
بیل سپـــــــر لـــــــے دے کـــــــه ازغـــــــے دے
دا کـــــــه بیل تـــــــکـــــــې ســـــــر پـــــــے دے
یـــــــاء مجهولـــــــه ئـــــــې اـــــــخـــــــر کـــــــنـــــــې
ستـــــــا مـــــــدام دې وی نـــــــظـــــــر کـــــــنـــــــې
بیل مـــــــنـــــــگـــــــے دے کـــــــه مـــــــیـــــــر پـــــــے دے
حفظـــــــا ظـــــــت لـــــــره کـــــــه ســـــــپـــــــے دے

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 د ا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي د ا م ث ا ل و ن ه
 د ك ل ه د ي ن ه ك ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ک و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 د ا پ ن ن څ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ك ت ا ب و
 پ ه ك ت ا ب ب ن ك ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ش ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ك ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه د ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه څـــــنګ وه
دا بـــــدلـــــه لږ پـــــه رنګ وه
څـــــنګ پـــــه څـــــنګ و مے دوی روانـــــې
پـــــه شـــــرېکـــــه پـــــه څورـــــانـــــې
چـــــې کـــــوشـــــش کوی دُنیا کنبـــــې
مـــــدام گـــــرځـــــی پـــــه رنـــــا کنبـــــې
عـــــلـــــم حُـــــن او بـــــکـــــلا ده
عـــــلـــــم پـــــو هـــــه ده رنـــــا ده
.....

د کتاب وړومبي برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَی النَّبِیِّ الْاَمِّی
دَ اَلْفِ اَوْ بِي خَانْدَانِ

گواندینان الف او بے اے دی
خپل خپلوان دے پی او تے اے دی
تہ پی ددوی دے خاندان دے
تہ پی تہولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ کورونے شپے حرفونے
پنخے یو خائے یو شکلونے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ ولار پے ہر محل دے
دایے ادی پے پی الف
بیے انی پے پی الف
دغے دوہ دی خاندان دے
درنے ہیے نشیے انسانیے!

.....

د ” ب “ خاندان

کور کښې تېرول اوسې د بې
 بې بې وائې ورتې په پې
 تې د تې ده مشرې خور
 تېرول کورونې کپري دکور
 تې د تېرولونې وره ده
 خو پې خوئی درنې مېرې ده
 حېداره کورنې ده
 بې دې نېداره کورنې ده
 گاونډي پېان د الف
 قردان د الف
 بل طرف تې په دني کښې
 ورسره اوسې جېم خوا کښې
 بې گاونډي د جېان دے
 قردم نېده خاندان دے

.....

.....

د جیم او دال خاندان

جیم د جیم یو خاندان دے
چې د جیم په رنگ په یو شان دے
چې د خې اوسپنې پری خواتنه
په یو خال بدل دنیاتنه
دال د خاء دے په گاونډ کښې
مدام دا دے په گاونډ کښې
دال د ذال د خاندان دے
په خپل خائې بنه قدران دے
دا تبول دوه دی خانداننه
هی ردي نشی دا انساننه!
شپېر اوسپنې پری یو محل کښې
درې اوسپنې پری محل کښې
شپېر په شکل دی یو شان
درې د ببل دی خاندان

.....

.....

دَرِی خاندان

رِی دَرِی دہ پے گے اوندہ کنہی
 رِی دَرِی دہ پے گے اوندہ کنہی
 د دوی پے ودے خاندان
 پے صورت شکل یوشان

.....

دَسین خاندان

سین سرے اوسین پری شین
 ورس سرے پے خوا کنہی بنین
 د دوی پے و م ح دل دے کور
 ورس سرے نیشتہ خوں نُور

.....

دَصَاد خاندان

صَاد دَصَاد سرے آبداد دے
 خاندان لے غم آزاد دے
 بس دوه تننہ دا د کور دی
 داسی وایے ورور او خور دی

.....

دَعِينِ خاندان

عِينِ دَعِينِ دَکُورِ یُوکُوس دے
دَغِیہ سِیپِیْن اوتُورِ یُوکُوس دے
دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
پہہ بدن پہہ کپرو پناک دی

.....

دَفِي خاندان

فِی یُوأخِی اُوسِی کُور کُنِی
داسِی ژوند وی سَم پہہ اُور کُنِی
چِی ئِی نِیہ خِیہ خاندان وی
بِس یُوأخِی پہہ جہان وی

.....

دَقَافِ خاندان

قَافِ دَفِی پہہ شان یُوأخِی
بِنِیہ دے انسان یُوأخِی

ورتہ گہہ گہران دَ دُنیا آژوند وی
تن یوٹھائی فیکر مند وی

.....

دَ کاف خاندان

کاف دَ قاف پہہ شان یوٹھائی
پہہ نہہ دے انسیان یوٹھائی
کلہ ژوند ورتہہ اسان وی
داژوندون ورتہہ دیرر گہران وی

.....

دَ گاف خاندان

گہاف دَ لام پہہ شان یو تن دے
بیل ئہی کور دے بیل وطن دے
نیشتہہ ٹوکی ورسرہ کور کنبہی
زندگی ئہی سَمہہ اور کنبہی

.....

.....

دَ لام او میم خاندان

میم دَ لام پپه ششان یواځی
دَ ام پپه ششان یواځی
دیر ککته وی خومقتدیان وی
مخکبھی کلله دیر کسان وی؟
نیشته خولک ئی خاندان کبھی
ورسره پپه دې جهان کبھی

.....

دَ نون خاندان

نون دَ نون سره یواځئی وی
بیل پپه یو کربشه تویپی وی
یواځئی دلتته خاندان دے
دوی بیل کور دَ جهان دے

.....

دَ واؤ خاندان

واؤ پپه شکل تپول جُداد دے
تواؤ صورت ئی دَ دُنیا دے

عـجـيـبـه شـكـل و صـورـت ئـي
بـرـه گـوره حـقـيـقـت ئـي

.....

د هي خاندان

هـي يـواځـائـي دوه ئـي سـتـرگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سـتـرگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يـواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يـواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پـنـځـه قـسـمـه ئـي گـانـي
دې پـنـتـو کـنـي راروانـي
مـعـرـونـه پـه کـنـي اول ده
دېـرـه دېـرـه مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرـونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـاص شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتـــو حسيــــن کــــلام لــــه
دَ تــــانيــــث پــــه کــــنــــي يــــاء بــــله
نــــخــــانــــه ئــــي هــــريــــو خــــپــــله
اــــمــــريــــه يــــاء پــــه اــــمــــر کــــنــــي
راڅــــي هــــر خــــوا پــــه نــــظــــر کــــنــــي
مــــجــــهــــولــــه يــــا مــــلاــــســــتــــه مــــلاــــســــتــــه
نــــه وى نــــه وى دغــــه نــــاســــتــــه
دا پښتــــو دَ پښتــــو نــــو نــــو خــــو واده
دَ هــــر چــــا لــــه جــــه جــــه جــــه جــــه

تحمّات بحمد اللّٰه ويتوفيقه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا باللّٰه العلى العظيم

وصلى اللّٰه تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**